

Obvinitel'naj zakluchennolən prodolzenno

...Glavnəj səbən, sto i Zinovjev i mijə, me—Kameçev, Jevdokimov, Bakaev i trockistskəj vəşkətlisəz—Şmirnov, Mraçkovskəj, Ter-Vaganan 1932 godə resitimə, sto jedinstvennəj sədəstvoən, kədə otsaləmən mijə ver-mamə nadejtçən vlaş dənə lok-təm vylə, loə VKP(B) vəşkətlisəz vylə, medpero, Stalin vylə, terrorişticeskəj aktet kərən organizujtəm. Imenno VKP(B) vəşkətlisəz vylə rənət terrorişticeskəj pessəm etə baza vylən i munisə peregovorrez mijan koləsən da trockissez koləsən ətlaasəm jılış“.

(t. XV d. l. 10, 12, 13).

Obviqeməj Kameçev oşlan viş-talis:

...Mijan stavkaiş trudnoşez neverməm vylə, kədəna vəlisə stra-nən, xozajstvo krisisnəj sostoja-nə vylə, partijnəj vəşkətləmən xozajstvennəj politika krax vylə, 1932 god məd zən kezə pondis burası tədavüy, sto nem oz pet, stavka mijan lois vitəj.

VKP(B) CK vəşkətləmən şərti stra-na, trudnoşez verməmən, uspes-nəja munis xozajstvennəj vədmə-məm tui vylət. Ne azzən etə mijə eg verme.

Kazitçis vylə, sto mijanla kolə pessəməsə dugdənə. No, kontr-revolucionnəj pessəmən logikəs, vlaş vylə kus, idəjatəm poşagaj-təməs pondisə nüətnə mijanəs mədərə. Trudnoşezis petəm, VKP(B) CK politikalən rəvedə leb-tisə mijan rəyekən partija rukovod-stvo dənə i, medpero, Stalin dənə, ləgasəm da nənavış vil pri-liv.

(t. XV d. l. 27).

Etə podtverditis i obviqeməj Jevdokimov, kədə 1936 godə avgust 10 lunə şətis podrovnəj pokazan-nəz ətlaa centr organizujtəm jılış da sə terrorişticeskəj ustanovkaez jılış. Sledstvie vopros vylə sə jılış, kə-eəm osnova vylən cüzis trockistsko-zinovjevsəkəj blok, obviqeməj Jev-dokimov viş-talis:

...Mraçkovskəj suis: „Partiya politika krax vylə nadejaez kolə ləddənəpən obreçonnəjjezən. Niya sredstvoez, kədnijən mijə pessi-mə ənəz, ez şətə položitənəj re-zultattez. Kolçis pessəmən jedinstvennəj tui—eta partija da pravite-lstvo rukovodstvosə nəsilstven-nəja ustranitan tui“... Azzə, sto me səkət soglaşitça, Mraçkovskəj povtəg-ni şətis, sto menyən sija oz azzə podqərzə, baitis oşlan: „Kolə şimləvnə (ubirajtən) Stalinəs, partialis da pravite-lstvolis mədik vəşkətlisəzəs. Etən glav-nəj zadaça“.

Setən-zə menyən Mraçkovskəj viş-talis, sto trockissez polucitəmaş Trockəşən direktiva partija da pravite-lstvo vəşkətlisəz vylə terrorişticeskəj pokuse-nəz organi-zujtən neovxodiməs jılış, sto Trockəj, kədə olə SSSR granica sajnə, praveñəja opredelajtə VKP(B) rukovodstvokət pessəmən zadaçaez. Ətlaan etakət pessəmən logikaən sija açsə i mədik trockissez loktişə vylod dənə, sto terror tui em pessəmən jedinst-vənnəj, kədə kuzə kolçə mun-pən... Şmirnov baitis sə jılış-zə, kəz i Mraçkovskəj... Medvərən Mraçkovskəj da Şmirnov predložiliş ətlaa vənə vylən trockissezliş i zinovjeveccezliş da kutçənə organi-zujtən konspi-rıjtəm terrorişticeskəj gruppəz partija da pravite-lstvo vəşkətlis-səz vylə terrorişticeskəj aktet ke-rəm ponda“.

(t. XXXVI d. l. 10).

Setəm-zə pokazan-nəz şətis i moskovskəj terrorişticeskəj centrən çən Rejngold I. I., kədə viş-talis:

...Kameçevkət me pantaşlı 1933 god məd zən, a səz-zə 1934 godə, sə ordən kvartiraas Moskvaın Karmaninskəj pereulo-kən. Kameçev ocenivajtis polo-zənəsə, primerno, səz-zə, kəz i Zinovjev, eta dərgi krepitis assis vəvodezə stranaən əkonomiçeskəj da politiceskəj obstanovka analizən. Kameçev loktiş vəvoda, sto deləs şodaki munə ne Katastrofa dənə, a lebəm (pod-jom) dənə; etəsan vişcişən avtomatičeskəj krax abu qekcəəm poçva, a rukovodstvo—ədən çorxt grañit, medvə rasçitvajtib sə vylə, sto eta rukovodstvo rotas açs. Etəsan Kameçev keris vylod, sto „kovşas rukovodstvosə potkətib“.

Kameçev ne ətərəf citirujtis Trockəşə sə jılış, sto „vədəs deləs verxuskaib (jelas), i sto etəsan kolə verxuskasə (jəvə) orətib“.

Kameçev dokazvajtis terrorişticeskəj pessəməsə neovxodiməsə i, medpero, Stalinəs vylə neovxodiməsə, viştavlis, sto eta tujəs vlaş dənə loktəm ponda jedinstvennəj. Təd vyləs oz mun, osovenno, sələn ciçiçənəj zajavleno sə jılış, sto „jurrez mukəd şərti mədkodəs sijən, sto niya mədpəv oz vədmə“.

Kameçev predragajtis gotovitib bojevikkezəs-terrorisəzəs. S i j a baitis, sto vil bloklən vaz oppozиionnəj blok şərti torjətənən osobennosəs səbən, sto sija vuzə aktivnəj terrorişticeskəj dejstviae dənə“.

(t. XXVII d. l. 61).

Sija baitis oşlan:

...Me oşzək vişali-ni, sto trockistsko-zinovjevsəkəj ətlaa bloklən qekcəəm vil politiceskəj programma ez vəv. Tojəşimə (ixoditima), vaz, obvetsaləj platformaşan. Blok liderrez kolasiş nekin ez zañimajt-cə i eziñ teres uj təcə kyeem-qənəvəb, da məm dəkə vəbsa (ceñəj) da svjaznəj politi-ceskəj progaamna razrabotajtəm jılış. Əlik, myj ətlaatış etə neət-kod gəna bloksə—vəli partia da pravite-lstvo vəşkətlisəzəkət rənət terrorişticeskəj pessəm jılış idəja.

Delo vylən blok vəli kontrrevolucionnəj terrorişticeskəj bandaən vişsəzən, kədəna starajcisiş 1ubəj sredstvoezən boşən aslas kəe stranaən vlaş.

(t. XXVII d. l. 72, 73).

Obviqeməj Şmirnov I. N. dopros vylən 1936 godə avgust 5-ət lunə səz-zə priznajtis, sto esə 1931 go lə, kər sija vəli Berlinən, sija pantaşlis L. Trockəj zonkət-Sedovkət.

Şmirnov I. N. viş-talis:

...Beşedujtikə Sedov, Sovetskəj Sojuzın polozeno analizirujtəmən, viş-talis assis mənənə, sto ena usloviaezən toko VKP(B)-bən da pravite-lstvo vəşkətlis morttezsə nəsilstvennəja ustranitan tui vermas vəjənə stranaən ovsəj polozeno-sə mədkodşətəm“...

... Me priznavajta, sto ustanovka terror vylə, kəz jedinstvennəj mera vylə, kədə vermas mədkodşətənən Sovetskəj Sojuzın polozeno, me tədi 1931 godə Berlinən Sedovkət baitəmis kəs sylis ləçəj ustanovka. Me priznavajta, sto terror jılış etə ustanovkasə podtverditis L. Trockəj 1932 godə aslas direktivalı, kədə vəli menyən şətəm Ju. Gaven-prys.

Me priznavajta, sto Ter-Vaganan,

kədə menam eəktəm şərti trockist-skəj gruppə nimşən nuətis pere-govorrez levakkezkət da zinovje-veccəkət, 1932 godə keris blok Kameçevkət, Zinovjevkət da Löminadze gruppətətəla pessəm ponda pənti VKP(B)-kət da sovet-skəj pravite-lstvokət i sto etə blok osnova vəli puktəm L. Trockəj-lən direktiva VKP(B) da sovet-skəj gosudarstvo vəşkətlisəz vylə ter-ror jılış.“

(t. XXIX d. l. 93, 104).

Obv. Ter-Vaganan podtverditis enə pokazan-nəzə Obv. Şmirnovi, pri-znajtis assis ucastvujtəmsə ətlaa centrən səz-zə, kəz i səbən ucastvuj-təmsə obviqeməjjezliş Şmirnovi, I. N., Mraçkovskəjliş, Zinovjevlis kameçevliş.

Obv. Ter-Vaganan priznajtis, sto — „Trockistskəj organizacia, kədən juralis I. N. Şmirnov, aslas kontrrevolucionnəj izən meddən kul-tivirujtis ləgaşəm da nənavış VKP(B) rukovodstvo dənə... eta nənavış vylən i pənsis blok...“

(t. XXXVIII d. l. 11).

Obv. Ter-Vaganan səz-zə priznajtis, sto esə 1931 godə—

Trockəşən I. N. Şmirnov ponda da SSSR-ən trockistskəj pod-polje ponda Sedov polucitit spe-cialnəj direktiva partijakət da sə rukovodstvokət pessəmən medak-tivnəj da ləçət metoddez vylə vu-zəm jılış.“

(t. XXXVIII d. l. 27).

Eta vopros kuza Mraçkovskəjliş pokazan-nəzə podtverdzajtikə, Obv. Ter-Vaganan viş-talis:

„Mraçkovskəj praw səbən, sto açsə trockistsko-zinovjevsəkəj blok vəli organizujtəm zabəliş partia da pravite-lstvo vəşkətlisəzəkət terror metoddezən pessəpə neovxodiməsə pribinjəm vylən.“

(t. XXXVIII d. l. 37).

Siz-kə, oz koççəs qekcəəm som-nənə, sto trockistsko-zinovjevsəkəj blok pərtcis respircipnəj politi-ceskəj avanturisəz-vijisəz gruppə, kədəna inđatçənət ətik dənə — loknə vlaş dənə, kət vəl terrorən.

Setəm jedinstvennəj da isçer-pvajissəj „programma“ etə politi-ceskəj vijisəz obvestvolən.

Terror jılış, kəz jedinstvennəj os-nova jılış, kədə vylən 1932 godə ətlaasə trockissez da zinovjeveccez, predvaritənəj sledstvie vylən setis pokazan-nəzə Obv. Pikel R. N. Dopros vylən jul 23 lunə Pikel viş-talis:

... Sija informacia şərti, kədə mijanla keris Rejngold 1934 god pondətçəmən, trockistsko-zinovjevsəkəj bloklən ətlaa vəsəjuznəj kontrrevolucionnəj centr resitis trockissez da zinovjeveccez vənən sokrusitənəja vəkçən VKP(B) ku-za kəpəmkə terrorişticeskəj aktən, kədnənələn vəli zadaça jurtəmşətib rukovodstvosə da voşən vlaş as-kə.

Trockistsko-zinovjevsəkəj bloklən vəsəjuznəj centr sek suvtətis vo-prossə veşkətə „xirurgiçeskəj vme-sateliş“ neovxodiməs jılış (vai-tis terror jılış) sə ponda, medvə resyətənəja mədkodşətib stranaən polozeno-sə. Eta ponda centr şətis direktiva pondətçəsə əktyəpə oti-rəs, kədəna əddən ləğəs partijənəj rukovodstvo vələ, kədəna ləğəs partijənəj rukovodstvo vələ, kədəna sposo-nəjəs VKP(B) vozədəz vylə terrorişticeskəj pokuse-nəzə kərəm vylə.

(t. XXV d. l. 65).

Trockistsko-zinovjevsəkəj podpolnəj bloklən 1ubəj sredstvoezən vlaş voş-təm vylə viz şərti, eta blokın ucast-

vujtisəz paşkət-praktikujsisə dvu-rusniçestvo, kəz partiakət da pravi-te-lstvokət a s la pəs ot-nəsənəpəezən torja da osnovnəj metod. Etə dvu-rusniçestvo niya vajətisə cudo-vis-nəj razmerrezezə da pərtisə sijə sistə-mə, kədalə vermisə və zavidujtib 1ubəj Azeffez da Małinovskəjjez, lu-bəj oxranka vədsən aslas spionneze, provokatorrez da diversanttezə.

Trockistsko-zinovjevsəkəj bloklən ətik vaznejəzə zadaçaəz kolasiş vəli vədənəz sajəvən, maskirujtib assis kontrrevolucionnəj usə da terrorişticeskəj akitez organizujtəmə.

Eta jılış obviqeməj Rejndgold viş-talis: „...1933—1934 godə Zinovjev aslas kvartiraib, kər mijə vəlimə ətənəlyə, baitis menyən to-my: „...glavnəj praktiçeskəj zad-aça stroitib terrorişticeskəj usə setəm konspirativnəja, medvə ne-kəz aşnəməs ne kompromentirüp-tib...“

„...Sledstvie vylən glavnəj—eta otkazitçənə organi-zaciakət kə-eəm və ez vəv svjaz dənəs. Ter-orişticeskəj izən obviqitəm dərəjə kategoričeskəj etəs otkazitçənə i dokazvajtib sijən, sto terror ne-kəz oz ləşav boşevikkez—mark-siszez vzgladdezkət.“

(t. XXVII d. l. 110, 112). Setəm-zə ukazan-nəzə setavlis i Trockəj. Sija rekomen-dujtis terrorişticeskəj aktet-kerəm vərən otkazitçənə pənə dənəs da „suvtib setəm pozicia vylə kəeəm vylən aslas kədə sulalis əşşərovskəj CK, kər delo vəli gospoza Kaplanlən“, kədə 1bəj V. I. Leniñəs.

Ətlaa centr burası konspirirujtis da tsateñəja maskirujcəs aslas ter-orişticeskəj izən səz-zə esə i sijən, sto sələn vəli zadaça vəvətib rəvəcəj klasslış da usaliş massaezliş vədilənos. Ətlaa centr, jort Stalinəs da VKP(B) mədik vəşkətlisəzəs vylə ləşətikə, etə-zə kədə starajcəs vədkəd sredstvoezən, təçəvənə assis lojjalnos i nekə predannos partiale da sovet-skəj ylaşla, oza osəvəkəezən assis kaitçəm da gotov-nos česnəja sluzitib proletarskəj revoluciə. Ətlaa centrən vəşkətlisəzə rasçitvajtisə sə vylə, sto raz niyə „prostitisə“, to niya, jort Stalinəs vyləm vərən, vermasə etə „prosti-təmə“ ispolzujtib vlaş dənə loktəm ponda. Eta jılış obviqeməj Rejngold viş-talis:

„...Ləddimə — me baita trockistsko-zinovjevsəkəj centrən vəşkətlisəzəs jılış—sto sija faktəs, sto esə Stalin oləm dərəni mijanəs prostitisə, mijanla şətəm vəli do-vari, — obespeçitas rukovodstvo dənə da vlaş dənə mijanlış lok-təmə, a etə vərən, kər vlaş dənə loktəsə Zinovjev i Kameçev da nədor sulalişəz, niya obespeçitasə vlaş dənə loktəmə i Trockəjla“

(t. XXVII d. l. 168 ob.). Eta jılış-zə sledstvie vylən viş-talis i obviqeməj Kameçev:

...Etə voprossə mijə obsuzda-jtimə ne ətərə. Mijə suvtətimə oşlan kək variant trockistsko-zinovjevsəkəj blok liderrezliş vlaş dənə loktəmə.

Medo3za variantbəs, kədə kazitçis mijanla realnəjzəkən, vəli setəm, sto Stalin vylən terrorişticeskəj akt kerəm vərən partija da pravite-lstvo rukovodstvo vələ loas zamesat-elstvo, i mijankət, zinovjevsəkəj blok liderrez

Obvinitelnej zakluchennolən prodolzenno

Mijə dumajtim siž, sto ena regovorrezən me da Zinovjev boştamə partijən da stranañ glavenstvujussej polozenno sijən, sto i Stalin dərnı mijə aslanıñ dvurusniçeskəj poliçkaen loktimə şodak setçəz, sto partija prostitis mijanlıs mijanlıs osyvkaez da primitis vər mijanəs aslas rjaddezə, a menam, Zinovjevlən da Trockejlən terrorişticeskəj akttezən uçastvujtəməs kolças partija ponda da strana ponda tajnaən.

Vlaş boştəm jılış məd variants, kəda vylə kazitcəs mijanlıs nađejaes vəli jecazək, vəli səyən, sto Stalin vylən terrorişticeskəj akt kerəm vərən partija da strana rukovodstvoyn loas neuverennoş da dezorganizovannoş.

Trockistsko-zinovjevskej blokən veşkətlisşezə udajtəs vospolzujtəcəp zamesatəstvo da partijaen kolçəm veşkətlisşezə zastavitələzən mijanəs vlaş dənə libo zastavitələ niże setən mijanlıs assinəs vlaşsa.

Trockej loktem jılış da vlaş ponda pessəmən sə uçastvujtəm jılış mijə dumajtimə, sto siž i kolə.

(t. XV d. I. 33-34).

Terror tuj vylə ətlasa trockistsko-zinovjevskej centr suvtis L. D. Trockej qeposredstvennəj vlijanno utvən. Trockej açsə setis ətlasa centr çlennezelə kəpəmək e sootvetstvujussəj ustnəj da pişmənnəj direktiva.

Dopros vylən 1936 godə jul 20 lunə obvinajeməj Mraçkovskəj S. V. viştalis:

„...Terror vylə viz mijə, trockisez, boştimə una ozyək sija kadəz, kər vəli organizujtəma blok Zinovjevkət, Kamenevkət. 1931 godə, kər I. N. Smirnov vəli Berlinən da kərtəsiş L. Trockejkət, Trockejşan vəlisə poluçitəməs direktivəz kütçəpə organizujtənən bojevəj trockistskəj gruppaez.“

(t. XVIII d. I. 40, 41).

Sija-zə Mraçkovskəj viştalis: „...L. Trockej direktiva şərti, kədə poluçitəs 1931 godə I. N. Smirnov, mijə dolzonəs vəlim vijən Stalinəs, Vorosilovəs, Kaganoviçəs. Medpervo dolzonəs vəlim vijən Stalinəs.“

(t. XVIII d. I. 42).

Sə jılış, kəz Trockej vişatəs ətlasa trockistsko-zinovjevskej blok organizujtəm vylə da pessəmən terrorişticeskəj metoddez dənə vuzəm vylə, obviqəməj Mraçkovskəj viştalis to myz:

„...1932 god sərən I. N. Smirnov mijan veşkətiş təjka ozyən suvtətis vopros mijanlıs organizaciasə Zinovjev, Kamenev da Sackin-Lominadze gruppaekət etlaavın şeovhodiməs jılış... Sek-zə vəli resitəm juavın etə delo jılış L. Trockejliş da poluçitənən səsan ukazannoez. Blok organizujtəm vylə Trockej vişis otvet soglasitəmən, toko suvtətis uslovie, medvə blokə ətləsiş gruppaez primitisə vopros VKP(b) vozdezzəs i, medpervo, Stalinəs, naşistvennəjə ustraqitən şeovhodiməs jılış.“

(t. XVIII d. I. 44, 45).

Mraçkovskəjliş enə pokazannoez bədsən podverditis obviqəməjə i Drejcer, kədə dopros vylən viştalis:

„...L. Trockejşan veşkəta direktiva şərti trockistsko-zinovjevskej bloklən mijan vəsesojuznəj centr dolzon vəli ləşətçənən da vijən Stalinəs da Vorosilovəs, medvə jurtəmşətən (ovezglavitən) VKP(b) da Krasnəj arria rukovodstvosə.“

(t. X d. I. 99).

Obvinajeməj Drejcer 1932 godə açsə polucitis Trockejşan direktiva Trockej zon Şedov-pṛt jort Stalin vylə terrorişticeskəj akt kezə ləşətçəm jılış da etə aktə oləmə pṛtəm jılış. Etə pişmosə vəli gizəma Trockej açsə. Drejcer pokazannoez şərti pişmoyn vəli gizəm to myz:

„Dona drugəj. Vişav, sto talunça lun kezə mijan ozyən sulalənə to kəəmən osnovnəj zadaçaez:

- 1) Ubrajtən (zimlavnə) Stalinəs da Vorosilovəs;
- 2) paşkətnən iz armiañ jaçejkaez organizujtəm jılış;
- 3) loas-kə vojna, ispolzujtən vlaş boştəm ponda kəəmən və ez vən neudaçaez da zamesatəstvo“.

„Pişmo pcmaşsə ukazannoən—viştalis obvinajeməj Drejcer—infermirujtən Trockejəs enə direktivəzə oləmə pṛtəm jılış. Dolzon sodtən, sto Trockejlən enə ukazannoez bədsən podverzdajtisə niże direktivəzə, kədnə me poluçiti maj mişəcə 1934 godə Mraçkovskəjşan.“

(t. X d. I. 102, 103).

Etə pişmosə Trockej vəli adresujtəm Drejcerlə, asılıs, kəz ətik mortə Trockejlə predannəzəkəzə kolasiş, kədə vəli ətik kadə sə liçnəj oxranalən naçalnikən.

Etə pişmosə Drejcer setis Mraçkovskəjli, kədə Drejcer da açsə Mraçkovskəj pokazannoez şərti, nija səbətən uniçtozitəs konspiracia cəlləzən.

Vylənəzək viştaləm-pişmoza Trockej setis trockistsko-zinovjevskej centrə terror jılış esə kənəmkə direktiva. Ətikə seteəm direktivəzə sija şetis pantəşəm dərnı (vstreça dərnı) obvinajeməjə Gołcmanlı, kədə vəli svjazistən L. Trockej kolasiş da trockistsko-zinovjevskej centr kolasiş.

Şledstvieən ustanovitəm, sto jort Kirovəs vijəmşən trockistsko-zinovjevskej centr razgromitəm vərən L. Trockej, kədə açsə kutçis veşkətən SSSR-ın terrorişticeskəj usən, pondis usilənnəja vəstənə ozyən jorttezəs Stalinəs da Vorosilovəs vijən organizujtəməs. Eta ponda sija primət meraez SSSR-ın terrorişticeskəj gruppaez vəstanovitəm jılış da nylis usən aktivizirjtəm jılış.

Eta ponda sija inis granica sajsaç SSSR-ə assis proveritəm agenttezəs da sessə esə ispolzujtisətə ponda zə podpolnəj trockistskəj organizacieziş çlennezəs, kədnə vovlisə SSSR-şan granica sajə vəytə sluzebnəj komandirovkaezə.

Şledstvieən ustanovitəm, sto ena agenttezən ne ətik kadə vəlisə in-dəməs Berlinən Moskvaə obviqəməjə V. Olberg, Berman-Jurin, Fric David (Kruglanskəj), Moisej Lurje, Natan Lurje da məmdakə mədikkez, kədnə poluçitəməs qeposredstvennəjə L. D. Trockejşan da sə zonşan Şedovşan (L. L. Trockejşan) zadaçənəzə təjə və ez suvt organizujtənən jorttezəs Stalinəs, Vorosilovəs, Kaganoviçəs da partitalis mədik veşkətlisşezəs vijəm.

Ətik trockistskəj agenttezə kolasiş—V. Olberg, kədə loktəmə SSSR-ə poddannəj Gonduras respublikə pasport şərti da vəli arrestujtəm i şledstvie eəktis sija vijə vijən kəv, sija viştalis:

„Aktyvnəj trockistskəj usən, kəz me vişali-ni, me pondi zaqimajtəcəp 1930 god pondətəmən. Nija morttezə, kədnə me vişali-ni, me açıml vəli kərtəşəm (svjazannəj) Trockejkət da sə zonkət Lev Şedovkət, pṛtəm oləmə Trockejliş poruçennoez trockistskəj organizacia jılış i vəli Germaniañ sylən emissarən. Kəz Germaniañ Troc-

kəjənə emissar, me nuəti iz kəz trockistskəj organizacia pṛekən Berlinən, Siž i Sovetskəj Sojuzkət nelegalnəj svjazən. Sovetskəj Sojuzkət svjazə me nuəti adressez şərti da javkaez şərti, kədnə me nəmət şetavlis Lev Şedov“.

(t. XXI d. I. 24).

V. Olberg priznajtis, sto sija loktis Sovetskəj sojuzə nelegalnəjə, medvə nuəti trockistskəj kontrevolucionnəj iz, organizujtən jort Stalin vylən terrorişticeskəj akt.

Dopros vylən 1936 godə fevral 21 lunə V. Olberg viştalis, sto L. Trockej zonkət—Şedovkət azzisəmmez dərnı ətrəp Şedov məççalıs sylə Trockejliş pişmo, kədañpə Trockej eəktə Olbergəsətən şətən nəmətənəməzəkəjə trockissez gruppakət komandirujtən Sovetskəj Sojuzə sə ponda, medvə organizujtən Stalinəs vijəm.

„...Eta pişmoyn—viştalis ozyən Olberg—Trockej gizis Şedovlə, sto sija bədsən soglaşitə Sovetskəj Sojuzə munəm vylə menam kandidaturaən, kədə sija vərjisi. Trockej gizis, sto sija menə 1934 godən Mraçkovskəjşan.“

(t. XXIV d. I. 231).

Mədik trockistskəj agent, kədə vəli in-dəmə Sovetskəj Sojuzə terrorişticeskəj zadaçənəzən—Berman—Jurin viştalis:

„...Aslam mənam roj vəli səyən, sto me lokti SSSR-ə, kəz osovəj doverenəj mort Lev Davydoviç Trockejliş səşən natodel zadaçənəzən da direktivəzən.“

(t. IV d. I. 30).

Kəz ustanovitəm şledstvieən enə „natodel zadaçənəzə da direktivəzə“ vəlisi: organizujtən jort Stalinəs vijəm. Etə priznajtis obvinajeməj Berman—Jurin, kədə viştalis, sto Kopengagenə Trockejkət pantaşkə, sija poluçitəs Trockejşan ukazannoez jort Stalinəs vijən şeovhodiməs jılış.

„...Eta beşədañpə—viştalis obvinajeməj Berman—Jurin—Trockej viştalis menəm veşkəta, sto Stalinətə pessəmən oz poz suytəcəp krajnəj meraez ozyən, i sto Stalinə kolə fiziceskəja uniqtozıń.“

(t. IV d. I. 36).

„...Trockej podçerknitis, sto pokuşənə kələ ləşətənə əddən kuzəmən, da berəgitəmən, priuroçitən kəəmən nənavud mezdunarodnəj znaçenəpə əzətənə səbətə kezə; bur və vəli, lois-kə sluçaj, priuroçitənə pokuşənəsə kəəmən nənavud Komintern plenum libo kongress kezə. Trockej viştalis, sto kongress vylən libo plenum vylən seteəm terrorişticeskəj akt şəzədə setas eta aktlə mezdunarodnəj politiçeskəj səbətə karakter, vərəzətas massaezə əvti SSSR granicaez sajən da lebtas vylən dvi-

zenno.“

Trockej menəm viştalis, sto Stalin vylə etə terrorişticeskəj akt oz kov kernə guşən, ləçinən, sto sija kolə vijən publicnəja, mezdunarodnəj forum ozyən.“

(t. IV d. I. 38, 39).

Etik kədə Berman—Jurinkət—L. Trockej in-dəmə sovetskəj Sojuzə terrorişticeskəj akttez gotovitəm ponda i obviqəməjəs Fric Davidəs (I. I. Kruglanskəjəs).

Fric David (Kruglanskəj) I. I. arnas 1932 godə sis-zə pantaşləma Trockejkət. Etə pantaşəmsə organizujtən Şedov. Fric Davidkət (I. I. Kruglanskəjəkət) beşədujtikə, Trockej eəktəm sija boşpə as vyləs, kəz sija viştaləm, „istoriçeskəj missia“—vijən Stalinəs.

Fric David (Kruglanskəj) I. I. viştalis:

Prodolzennoys 4-ət str.

Obvinitel'naj zakluchennolən prodolzenno

„...Stalinəs vijem ponda SSSR-ə menym munyp eəktikə, Trockej rekomendujtis konspirasiya vişəm ponda ne kərənə otkrytəj svjazzəz trokissezkəti vəvdərşən (vnesnəja) vəttə kolçəcəp KPG CK pozicəz vylən.“

Eta başlıb Trockejkət vəli 1932 godə nojabr mişəcə i me primi təsliş predlozenəsə vijən Stalinəs.

(t. VIII d. l. 73).

Sovetskəj Sojuze loktəm vətən Berman—Jurin azzəm Fric Davidəsjavka sərti, kədə sylə şətəm Şedov. Fric David (Kruglanskəj I. I.) da Berman—Jurin resitəmas vijən jort Stalinəs Komintən VII-ət kongress vylən. No etə kərənə nylə ez udajtəcəsə siyən, sto Berman—Jurin ez vermə sednə kongress vylə, a Fric David (Kruglanskəj I. I.) kongress vylə kət i sedis, no ez vermə pırtın oləmə assis predstupnəj namereñesə siyən, məla ılyna pukalis Prezidium dənşən da qe kəz ez vermə sibətçənə jort Stalin dənə.

Kəz priznajtisə şledstvie vylən obviqəməjjez kəknənəs, VII-ət kongress vylən Fric David (Kruglanskəj I. I.) dolzon vəli ılyna jort Stalinəs brauningi, kədə sylə şətis Berman—Jurin.

(t. VIII d. l. 77).

Şledstvieən siş-zə ustanovitəm, sto terrorişticeskəj gruppə, kətən juralişsə vəli trockejlən agent Moisej Lurje, kədə Trockej inđis SSSR-ə granica sajsan, vəli zabviliş-tu organizujtəm aktivnəj germanskəj fasistən Franc Vajcən. Vajc vəli predstavitel Gimlərlən, kədə siya kədə veşkətli oxrankakət, kerisə predatəlstvo sovetskəj gosudarstvo intəresəz da rodinalə izmena.

Medvərən, şledstvieən ustanovitəm obstojatełstvoez məççalənə, sto trockistsko-zinovjevkəj blokən veşkət-

(t. XXXIII d. l. 141—142).

Siş-kə obviqəməjjez M. Lurje da N. Lurje, kədənə pırisə neposredstvenəj organizacionnəj svjazə nemeckəj fassiszkət da nemeckəj oxrankakət, kerisə predatəlstvo sovetskəj gosudarstvo intəresəz da rodinalə izmena.

Medvərən, şledstvieən ustanovitəm obstojatełstvoez məççalənə, sto trockistsko-zinovjevkəj blokən veşkət-

(t. XXVII d. l. 163—164).

II. Objedionnəj trockistsko-zinovjevkəj centr da jort S. M. Kirovəs vijəm

Nikolajev, Rumjancev, Kotol'nov da mədikkez delo şərti-ni kədənə SSR Sojuz vojennəj kollegijs Verxovnəj sud prigovor şərti 1934 godə dekab 1-j lunə jort S. M. Kirovəs vijem ponda rastrelannəjəş-ni, vəli ustanovitəm neposredstvenəj svjaz eta vijem soversitiş Zinovjevecez Leningradskəj gruppələn obviqəməjjezkət Zinovjevkət, Kameñevkət da Bakajevkət, suditəmmezkət oşzək siş suşan „Moskovskəj centr“ delo şərti.

Ənna kədə şledstvie raspolagajtə somqəvaççətəg ustanovitəmən danəjjəzən, sto jort S. M. Kirovəs vijeməs vəli kerəm objedionnəj trockistsko-zinovjevkəj centr resenno şərti.

Etija obstojatełstvoə predvaritel-nəj şledstvie vylən priznajtisə razlıcnəj terrorişticeskəj trockistsko-zinovjevkəj gruppəziş aktivnəj uşənikkezis unazəkəs i eta ıddən obviqəməjjezkət Zinovjevkət, Kameñevkət da Bakajevkət, suditəmmezkət oşzək siş suşan „Moskovskəj centr“ delo şərti.

Obviqəməjjezkət Zinovjevkət vylən etə podtverditis. Avgust 10-ət lunə eta godə dopros vylən siya zajavitis to myj:

„...Kirovəs vijem delo şərti su-debəj proces vylən, me—Jevdokimov, Zinovjev, Kameñev, Bakajev, Gertik i mukəd vəbətim viaş organnezəs da sudəs, suşkim, sto Kirovəs vijem vəli podgotovitəm da osusçestvittəm mijanən-trockistsko-zinovjevkəj blokiş uşənikkezən.“

Kirovəs vijem vəli osusçestvittəm objedionnəj trockistsko-zinovjevkəj blok centr prjaməj direktiva şərti Leningradskəj terrorişticeskəj centrən“.

(t. XXXVI, l. d. 6.)

„...1934 godə Zinovjev, dejstvujtəmən trockistsko-zinovjevkəj organizacija nimsan, setis Bakajevlə prjaməj direktiva organizujtən Kirovəs vijem.“

Kirovəs vijem jylis resenno primi təmən uşənikkezis Zinovjev-Kameñev, me—Jevdokimov, Ba-

lişsez—L. Trockej, Zinovjev, Kameñev da mədikkez sovetskəj gosudarstvokət panlt pessəmən usisə setçəz, sto aslanəs nravvezən loisə prezren-nəjzəkəs ugolovnəj prestupnik zakorenəj bandaezsa. VKP (b) da sovetskəj gosudarstvo veşkətlişsez vylə panlt terrorişticeskəj akttez organi-zujtikə, ətləsa centrən veşkətlişsez etəzə kadə ləşətcişə vijənə assinəs agenttezəsə—terroriszeznəsə, medvə okonçatelnəja uniqtozitə aslanəs pre-stuplenəzəsliş kəbəm vəz vəv şleddez.

Eta jylis obviqəməj Rengold vişalisi to myj:

„Zinovjev da Kameñev eza is-kluçajtə sijə, sto OGPU-ən eməs tujokkez (sunissez) sə jylis, sto niya ləşətənəj gosudarstvennəj zagovor. Etaşan niya ıddisə vaznejsəj zadaçən: uniqtozitə kerəm prestuplenəzəsliş kəbəm vəz vəv şleddez. Eta ponda predpolagajtis Bakajevəs naznaçitə OGPU-ə predsedatələn. Sə oşən suvtatçis zadaçə fiz-içeskəja uniqtozitə kəz Stalin vylən da Kirov vylən terrorişticeskəj akttez neposrestvennəj kerişsəzə, siş i OGPU-iş niyə uzalişsəzə, kədənə vermisə vəz vijənə aslanəs kənən kerəm prestuplenəzəsə jylis tujokkezə (suniszesə, niştezsə).“

(t. XXVII d. l. 163—164).

Kajev, a sişzə trockisttezən predstavitellez Mraçkovskəj da Ter-Vaganan. Vijem gotovitan celən, 1934 godə arnas Bakajev munis Leningradə, setçin ətlaası mijan organizaciyas aktivnəj uşənikkezəkət: Kotol'novkət, Levinkət, Rumjancevkət, Mandelstamkət da Mjaşnikovkət, kədənija sostavljatisə, siş suşan, Leningradskəj terrorişticeskəj centr. Leningradskəj centrən vəli terroristezezən aktivnəj Gruppa, kədə neposredstvennəja nuətis Kirovəs vijem kezə ləşətçəm.“

(t. XXXVI, l. d. 6.).

Upornəj zapiratəstvo vərən obviqəməj Zinovjev, uşiqonnəj mukəd obviqəməj pokazanəzən, dolzon vəli priznajtisə, sto esə 1932 godə objedionnəj trockistsko-zinovjevkəj centrən vəli primi təmən—Moskva vəli terrorişticeskəj akttez organizujtəm jylis resenno jort Stalin vylə da Leningrad vylə jort Kirov vylə.

1932 godə arnas—vişalisi obviqəməj Zinovjev, —İljinskən menam daça vylən, Kameñev, Bakajev, Jevdokimov da Karev prisutstviya dərni, meən poruçitəm vəli Bakajevlə gotovitən terrorişticeskəj akt Stalin vylə, a Karevlə Kirov vylə.

(t. XII, l. d. 36.)

Obviqəməj Zinovjev sişzə vişalisi:

„1934 godə, mişəcə toçnəja og pomnit, god sərən, mənəm Jevdokimov vişalisi Gertikliş Leningradə əlprəvetləm jylis, kədə kədə Gertik ətlaası Kotol'novkət. Eta pantaşəm dərni.“

Kotol'nov Gertiklə zajavitis, sto siya priñimajtə neposredstvennəj uşənikkezis Kirovəs vijem podgotovka.

(t. XII, l. d. 37-38).

Eta jylis vişalisi sişzə obviqəməj Kameñev, kədə podtverditis İljinskəjən sovesənno jylis faktə, kədə vylən vəli resitəm osusçestvittən terrorişticeskəj akttez Stalin da Kirov vylə. Obviqəməj Kameñev vişalisi:

„Vənuzden priznajtisə, sto Ilinskəjən sovesənno Zinovjev vişalisi teməm resennoz, kədənija gotovitcsə trockistsko-zinovjevkəj blok centrən Stalin vylə da Kirov vylə terrorişticeskəj akttez gotovitəm jylis, etakət sija menym zaja-vitis, sto eta resenno vylən kategoriçeskəja nastavajtənə trockisttezən blok centrəs—predstavitellez Smirnov, Mraçkovskəj da Vaganan, sto pylən em eta povod kuza Trockejşən, prjamə direktiva i sto niya trebujtənə praktiçeskəja vuznə meropriyatiaez dənə niyə naçalozsə osusçestvitəmə, kədənija vəlisə namətəmas blok osnovaə.“

(t. XV, l. d. 15-16.).

Eta dənə obviqəməj Kameñev sodtis:

„Me etija resenno dənə ətlaası, siş kəz vylən səkət vəli soglaşen.“

(t. XV, l. d. 16.).

Kəz şledstvijeən ustanovitəm, jort Kirovəs vijem organizujtan plansə praktiçeskəja osusçestvitəməs obje-dinonəj centrən vəli vozlozennəj etə centrəs çən vylə I. P. Bakajev vylə.

Eta jylis veşkətə vişalə obviqəməj Zinovjev, kədə priznajtis, sto Bakajevə obje-dinonəj centr nimsan sən, Bakajevən, vəli poruçitəm organizujtənə terrorişticeskəj akttez jort Stalin vylə—Moskva vəli Kirov vylə—Leningrad.

(t. XII, l. d. 36.).

Zinovjev, Bakajev tə vədəs obje-dinonəj trockistsko-zinovjevkəj centrən rəl jylis jort S. M. Kirov vijem obviqəməj Rejngold podrov-nəja vişalisi to myj:

„Liçno Zinovjevşən teməm iz-vestno, sto Leningrad vylə Kirovəs vijem gotovitcsə və vəkət direktiva şərti da trockistsko-zinovjevkəj blok centr direktiva şərti. Zinovjevkət etə vəjətəmən, kədə vəli avgustın 1934 godə sə kvartı-raqın, sija, me vişali-ni, uprekni-tis Moskovskəj bojevəj organizacijəsə zagəna uşaləmən, slabəj aktivnoşən.“

Motivirittən Kirov vylə kərənə terrorişticeskəj akt koləmsə, Zinovjev batis, sto Kirovəs kələ fiz-içeskəja uniqtozitə, kəz Stalinliş matışzək otsalışəs. Siya setçə sodtis, sto „jeca keravnə dubəsə, kədə kədə etə dub gəgər vəbdəmə“. Neobxodiməja vijən Kirovəs Zinovjev motivirujtis sişzə sijən, sto Kirov javlajtə leningradskəj organizacijən rukovoditələn i liçno otvetstvennəj Leningrad vələ opozicija razgromitəm ponda.

Kəz me vişali-ni, leningradskəj bojevəj organizacijən rukovoditəvo kərəsə neposredstvenno Bakajevən. Eta organizacijakət organizacijənən vijəs vijəs sişzə Fajivoviç.

(t. XXVII, l. d. 70.).

Upornəje suşkis voprosın aslas uşənikkezis jylis Karovəs vijem organizacijənən vijəs vijem organizacijənən vijəs vijem Bakajev, sylə predjavitəm ulikkez şəkət uvtən sija vişalisi:

„Me priznavajta, sto liçno menym Zinovjev poruçitəm organizujtənə Moskva vylə Stalinəs vijem, a Karevlə Leningrad vylə Kirovəs vijem. Me vişali Kirovəs etə cel ponda ustanovitən kontakt Leningrad vylə organizacijənən uşənikkezət—Vladimir Levinkət da Añisevəkət, a Zinovjev aslas ocere-đən predlozitəs menym Kirovəs etələtnə sişzə Leningrad vylə Rumjancevkət.“

Obvinitel'naj zakluchennolən prodolzenno

(t. I, l. d. 89).

Bakajev rol jılış, kəz jort Kirovəs vijemən ətik glavnəj organizator jılış, vişalis sızə mədik delo kuza arrestujtəm N. A. Karev. İyul 5-ət luna 1936 godə Karev N. A. zajavitis:

„Zinovjev vişalis, sto Stalin vylə da Kirov vylə terroristiçeskəj akttez gotovitəm poruçitəm Bakajevlə, kəda dolzon eti cel ponda ispolzujtın assis svjazze zinovjevskəj gruppaezkət Leningradın da Moskvaın. (t. III, l. d. II).

Eta dñə Karev sodits:

„Bakajevlət bətəm dñri me tədi, sto sija nameren ispolzujtın Kirov vylə terroristiçeskəj akt organizujtəm ponda, assis svjazze Leningradın Rumjancev da Kotolnov zinovjevskəj gruppaezkət.

(t. III, l. d. 11).

Sledstviye vylən etə vədsən podverditis obvinajeməj Jevdokimov, kəda vişalis to mby:

Bakajevşən təməm izvestno, sto 1934 godə arnas sija, Bakajev, ətlaan ətik trockistkət, kədylis fəmiləsə me og təd, vətlis Leningradə leningradskəj terroristiçeskəj centrət svjaz ponda da Kirovəs vijem organizujtəm ponda,

Eta vətləm dñri Bakajev i vylənzək vişaləm trockist—terrorist azzıslı Nıkolajevlət i dogovoritcəsə səkət sən Kirovəs vijem soversitəm jılış.

(t. XXXVI, l. d. 7, 8).

I oızlan:

„Bakajev vişas, sto terroristez vırazitise uverenoş terroristiçeskəj akt uspexyp: niya ləddişə aş-

nəsə bezopasnoşən. Petlisə niya sysis sto vədənnəs niya, sija ləddişə i setəm aktivnəj zinovjeveccez, kəz: Rumjancev, Levin, Mjaşnikov, Mendelstam i mədikkez, polzujtisə doverijaən Leningradın partijnəj da sovetskəj organizacijsə Leningradın mukəd rukovodassəj rəbotnikkezən. Eta ovespeçit isə polnəj vozmozoş vəd kod opaşenqotəg, provaltəg nuətən Kirov vylə terroristiçeskəj akt gotovitəm.

(t. XXXVI, l. d. 9).

Sledstviyaən ustanovitəm, sto objedionnəj trockistsko-zinovjevskəj centrən jort S. M. Kirovəs vijem jılış reseño primitəm vərən, Kameñev 1934 godə ijuñ mişecən specialnəja vətlis Leningradə proverkaən kəz tənə uz jort Kirov vylə terroristiçeskəj akt organizujtəmən.

Zinovjev sızə vədəzə termətis kərən jort Kirovəs vijem, uprekajis terroristiçeskəj gruppais uçaşnikkezəs, kəz eti jılış vişalis mədik delo jılış arrestujtəm Matorin N. M. Zinovjevlən ozzasa licnəj sekretar, medilənoşən da qeresitənənəsən.

Matorin vişalis:

„Zinovjev təməm vişalis, sto terroristiçeskəj akt gotovitəm dolzon lənə vəsemernəja termətəm i sto təv kezə Kirov dolzon lənə vijem. Zinovjev uprekajis menə nedostatoçnəj resyətənəsən i ənergijaın. Sija vişalis, sto peşəmən terroristiçeskəj metoddez jılış voprosın kolə ətkazitçənə predrassudokkezən.“

(t. XIV, l. d. 63, 64).

ticeskəj akt organizujtəmən uzalis Drejcerlən gruppai, kəda Vorosilovəs vijənə zadənəsə poluçitəm vəskətə Trockejşən. Etəşə uzalis etə M. Lurjelən gruppai, kəda eti ponda vəli inđem Trockejən granicasajşan.

Vorosilovəs vijənə ləşətəm jılış ətlaatçəm centris ətik cən, obvinajeməj Mraçkovskəj vişalis:

„1934 god sərən Drejcer E. dokladıvajtis Menəm, sto sija ləşətis Vorosilovəs vijem. Eta ponda dolzon vəli lənə gotovun Smit Dimitrij, kəda sluzitis armijaın komandirən i partijaın ez vən podozrenqo vylən. Predpolagajtis, sto sija vijas Vorosilovəs ləbo licnəj doklad dñri ləbo ocerednəj maqnevrez dñri, kədənə vylən pondas uçaşvujtın Vorosilov.

(t. XVIII, l. d. 49).

Obvinajeməj Drejcer jul 31 lunə sojuz prokuraturaın dopros kerikə eti delo jılış vişalis:

„Terroristiçeskəj akt kerəm pondə me privlekiti Əstermanəs i Gajevskəjəs, a 1935 godə Smidtəs da Kužmiçovəs. Niya kutçisə vijənə Vorosilovəs.“

(t. X, l. d. 195).

Mraçkovskəjlis da Drejcerglis pokazanqoşəsə sızə podverditis obvinajeməj Rejngold, kəda vişalis: „Me təda Mraçkovskəjşən da Drejcerşən, sto gozumnas 1933 godə Drejcer rukovodstvo uvtən vəli organizujtəm vojennejəzis trockistskəj gruppai, kəda pərlisə: Smidt—Krasnəj Armijaın ətik brigadaen komandir, Kužmiçov—ətik vojinskəj sojediqənə stablən naçalnik i mədik mortez, kədnəliş

familloezsə og təd. Drejcerşən me təda, sto Vorosilov vylə terroristiçeskəj aktsə kərən vəlise namejtəmas Smidt da Kužmiçov. Predpolagajtis, sto etə niya kerəsə sek, kər niyə primitas Vorosilov ləbo loktas nə çəşəzə.“

(t. XXVI, l. d. 165—166).

Sledstviyeən sişə ustanovitəm, stojad terroristiçeskəj gruppaez (Drejcerlən, M. Lurjelən i mədikkezən) eta zə kada gotovitəm pokusənqoşəz jorttez Zdanov vylə, Kaganoviç vylə, Ordzonikidzə vylə, Koşior vylə i Postsev vylə.

Obvinenno formula

Vylənzək vişaləməs vizəttənə sledstviye ləddə ustanovitəm:

1) sto 1933—1936 goddezən Moskvaın organizujtçəm objedionnəj trockistsko-zinovjevskəj centr, kəda as ozas sultətəm zadaça, medvə zaxvatitənə vlaş, kərən rjad terroristiçeskəj akttez panət VKP(b) da Sovetskəj pravitełstvo rukovoditellezə;

2)

Eta objedionnəj trockistsko-zinovjevskəj centr, kolasiş eti delo kuza obvinajeməjjezən privlekitəmmeziş zinovjeveccezən pərisə: Zinovjev G. E., Kameñev L. B., Jevdokimov G. E., Bakajev I. P., da trockisseşən: Smirnov I. N., Ter-Vaganan V. A., da Mraçkovskəj S. V.

3) Sto etə kada objedionnəj trockisko—zinovjdvskəj centrən vəli organizujtəm rjad terroristiçeskəj gruppaez da kerəm rjad praktiçeskəj meropriyatıjaez vijənə jort Stalinəs, Vorosilovəs, Zdanovəs, Kaganoviçəs, Kirovəs, Koşiorəs, Ordzonikidzəs da Postsevəs;

4) sto ətikən ena terroristiçeskəj gruppaeziş, kədnija dejstvujtisə Zinovjevlən da Trockejlən i objedionnəj trockistsko-zinovjevskəj centrən vəskət undətəzə serti da Bakajevlən neposredstvennəja vəskətləm uvtən dekabr 1 lunə 1934 godə vəli kerəm jort S. M. Kirovəs zlodejskəja vijem.

Eta delo kuza privlekitəm, kəz obvinajeməjjezə: Zinovjev G. E., Kameñev L. B., Jevdokimov G. E., Bakajev I. P., Ter-Vaganan V. A., Mraçkovskəj S. V., Drejcer E. A., Olserg V. P., Fric-David (Kruglanskij I.I.), Golcman Ə. S., Pikel R. V., Rejngold I. I., Berman-Jurin K. B., M. Lurje da N. Lurje — aşnəsə priznajtisə vədsən vinovnəjjezən nələ predjavitəm obvinenqoşən.

Ovinajeməj Smirnov I. N. priznajtəm assis uçaşvujtəmə trockistsko-zinovjevskəj blok, objedionnəj centrən, licnəj svjaz L. Trockejkət da assis pantəsəmmez L. Sedovkət 1931 godə granicasaşın aslas oləm dñri, siş-zə sija obstojatelstvosə, sto Trockejkət svajazə sija vijəm setçəz, kətçəz sija abu arestuştəmas 1933 godən, priznajtis, sto sylə 1931 godə Sedov setlis, a 1932 godə vəli podtvərditəm L. Trockejkət direktiva VKP(b) da sovetskəj pravitełstvolən rukovoditellezə panət terror organizujtəm jılış, i sto etə direktiva vəli puktəm trockistsko-zinovjevskəj blok organizujtan osnovə.

Səbən, sto medoşza kvat obvinajeməjjezə 1932 godən 1936 godə, a obvinajeməj Smirnov I. N. 1931 godən:

a) Organizujtəməs rjad terroristiçeskəj gruppaez, kədnija ləşətisə jorttezəs Stalinəs, Vorosilovəs, Zdanovəs, Kaganoviçəs, Kirovəs, Koşiorəs, Ordzonikidzəs da Postsevəs vijəmme;

b) Isə Nıkolajevlən—Kotolnovlən da mədikkezən lenigradskəj podpolnəj terroristiçeskəj gruppaez organizujtisə da pərtisə olanə dekabr 1-əj lunə 1934 godə S. M. Kirovəs zlodejskəja vijem.

Mədənəz, prestuplenqoşən, kədnija predusmotritəmas R. S. F. S. R. U. K. 58—8 da 58—11 statəzən.

8. Drejcer Jefim Aleksandroviç, g. r. 1894-əj, sluzassəj;

9. Rejngold Ivan Isajeviç g. r. 1897-əj, sluzasəj;

10. Pikel Ricard Vitoldoviç, g. r. 1896-əj, sluzassəj;

11. Golcman Eduard Solomoniç g. r. 1882, sluzassəj;

12. Fric David sija-zə Kruglantskiy Ilja-David Izraileviç, g. r. 1897-əj, sluzassəj;

13. Oliberg Valentin Pavloviç, g. r. 1907-əj, sluzassəj;

14. Berman-Jurin Konon Borisoviç (a sija-zə Aleksandr Fomic), g. r. 1901-əj, sluzassəj;

15. Lurje Moisej Iljiç (sija-zə Əmel Aleksandroviç), g. r. 1897-əj, sluzassəj;

16. Lurje Natan Lazarjeviç, g. r. 1901-əj, sluzassəj;

Səbən, sto niya suvavtən çənnəzən podpolnəj terroristiçeskəj trockistsko-zinovjevskəj organizaciya, primitəmas uçaştije jort Stalinəs, Vorosilovəs, Zdanovəs, Kaganoviçəs, Koşiorəs, Ordzonikidzəs da Postsevəs vijənə gotovitəmən.

Mədənəz prestuplenqoşən, kədnija predusmotritəma R. S. F. S. R. U. K. 19—58 da 58—11 statəzən.

Koçəqs 6-ət stranica

OBVINİTELNƏJ ZAKLÜÇENNOLƏN OKONÇANNO

Eta delois materiallezən izoblicitəməş neposredstvennəja ləşətçəmən da liçnəj rukovodstvoyn S.S.S.R.-nın tərəriçeskəj akttezən p a n t V.K.P.(b) da sovetskəj gosudarstvolən rukovoditellezlə, L. Trockəj da sələn zon L.L. Sedov, azzışasə-kə S.S.R. Sojuz teritorija vələn, podlezitən qamedlennəj arestə da S.S.R. Sojuz Verxovnəj sudevnəj vojenəj Kolegiya sudaşətəmə.

Gertik, Grinberg, Gaven Ju, Karev, Kužmiçev, Kon stata, Matorin, Olberg Paul, Radin, Safonova? Fajilovic, Smidt D. da Əster-

man jılış delosə, təla şo eə munə sledstviye, vizətən torjən.

S.S.R. Sojuz Centralnəj Ispolinitejnəj Komitetlən av gust 11 lunşan postanovlenno şərti da vələnzək vistaləm şərti, vədəs vələnzək vistaləm licoez podlezitən suditnə S.S.P. Sojuz Verxovnəj sudlən vojenəj Kollegiyan oştəm sudevnəj zaşədaqno vələn.

Eta obvinitelnəj zaklütən noys gizəm Moskva gorodyn avgust 14 lunə 1936 godə.

S.S.R. Sojuz prokuror A. Vəsinskij

Uzałənъ staxanovskəja

Jurinskəj kolxoziş kolxoznikkez vəcəma vezərtisə sijə, sto kər əstətəg əimələn urozaj, askadə sijə boştau, sek donşalə uz lun. Sek Kolxoznik toko vermas lok-nəy kulturnəj da zazitoç-pəj olanə.

Kolxoznica KLIMOVA MARIJA DANİLOVNA 58 godşa staruxa vəd lunə kofta domaləmən tərtə 100—105 procent vylə lunşa zadaqno şərti. Kolxoznica KUDЬMOVА OLGA vəd lunə tərtə 150 procent vylə.

Noł lunən sija zarobitis 12 užun. SEDEGOVA ALEKSANDRA tərtə 118 procent vylə. Noł lunə zarobitis 9 užun.

Masiñis OSKANOV SERGEJ vundan masinaen 16 gektar tujə noł lunən vundis 18 gektar. KUDЬMOV VAŞIŁEJ MIXAJLOVIČ 12 gektar tujə kuim lunən vundis 15 gektarən.

Vəd kolxoznik dolzon boşnə primer eta kolxoşan.

BRIGADIR KUDЬMOV.

Къз tenet, Jevdokija, avu std

Velvinskəj şelsovetiš Melexinskəj kolxoziş kolxoznicaez Kolçurina Maramjana da Leşnikova Irina Vaşiljevna vundənəy çarlaezən i uz normaez tərtənəy 200 procent vylə.

A vot Irina Vaşiljevnalən soj Jevdokija, açs Jon da zdorovəj, a noł lunən vundəma 8 sotka.

Siş tenet Jevdokija avu std sojət şeris kolççən? Brigadir Vaşkin.

Кътən menam znaçok

(Fizkulturniklən pişmo)

Kər me velətci Koşin-təm Utrobin Ivan Nikolaeviçlə, kədə vədsən oz şet normaez. Jakovkin menə vəbətis.

Unaş gizli pedtexnikum kumə fizkulturna rukovoditel'lə Jakovkinlə, siş-zə i

Kəçovskəj RAJSFK-ə pondlı tədnə kytən menam znaçok, no konəçezə ażəypə eg vermb.

Gozumnas tavo narosno muni Kosaə poluçitnə znaçok. Kər lokti Jakovkin dñənə sija viştalə:

Mijanlı kolis poluçitnə kuim znaçok, a poluçitim toko kükə. Kuimətəs naftə əsis tujlas.

A siş-ja jort Jakovkin? Sija mençim znaçok se-

təm Utrobin Ivan Nikolaeviçlə, kədə vədsən oz şet normaez. Jakovkin menə vəbətis.

Jakovkin dolzon şetnə mençim assim znaçok, a Kəçovskəj rajSFK menət dolzon otsavnb.

Povarnicin I. A.
Jukşeevo posad.

Eta avu-ni uz

Zerxovskəj şelsovetiš Zakkluçovskəj kolxoziş məjmə urozaj vəli bur, no bezotvetstvennəj rukovoditel'lez etə şusə oz Ruzə dozirajtə. Mədəz brigadaen varittəg şistisə 11—12 centner gəgər.

Tavo Zakkluçovskəj kolxoziş şu əimələm oz terməs. Kolə kolxozlə vezərtib-ni, sto as kade əimələm urozajış etik tuş nekətə ez əs.

Kolxoznik.

„Kəsjəmsə vitçisə nə kuim god“

Narod kolasən em setəem poslovica: „Kəsjəmsə vitçisə nə kuim god“. Vot eta poslovica şərti i kerə mijan „Kirov nima“ kolxoziş pravlenço.

Tuləşə kəzən kad kostə me usali gərisşəz gruppaları i lunsa zadaqno tərtvəli 150-180 procent vylə. Əni urozaj əimələn ızən ızala vundan masina vələn. Lunnas noł gektar tujə vunda vit gektar, a mukəd lunə i unazək. Kolxoziş pravlenno kəsjə menə premirujtə tuləşə kəzən kadşən-ni, no şo toko kuy vələn. A vot ena lunneze kolxoznəj şənnəj gazeta gizəmas: „Jort Saveljev assis objazatstvoe tərtə 100 procent vylə. Kolxoziş pravlenno jort Saveljevəs, premirujtə 25 rub. deqəaen“. Vot eta novoş. Juvaşşə: kin i kər menən şetis premijasə? Me taj sijə eg azziv. Siş mijan kolxoziş uvaşajtənə udarnekkezəs. Etə me sua toko pədtə staxanovskəj dvizənno, a oz otsav sylə paşkavnb.

Saveljev Dmitrij Jakovleviç zatka vylis masinjs Ivaskovci brigadais Kirov nima kolxoziş Juşvinskəj rajonis.

Kytən kəzainib?

Juşvinskəj rajispolkom preziđium postanovlenno şərti Novosolova dərevnə Timinskəj şelsovetiš vusis Onkovskəj şelsovetə. No Onkovskəj şelsovet etən dərevnənəz oz rukovodit. Mukəd kolxoziş vədsən-ni tərtisə xəlevonalog plansə, a Novosolovskəj kolxoznikkez ne toko şetis gosudarstvolə nan nija oz tədə, kədəm kolxozlə da kədəm şelsovetlə nija pri nadlezitənə.

BAŞIN.

Jort Klîmov, etaz oz uzałə

Başinskəj şelsovetiš Pojurovskəj kolxoziş brigadir Klîmov kolxoznikkezə užunnez oz gizə, a asılıs vəd misəcə, kət nəm oz i ker, gizə 20—25 užunən.

Pojurovskəj kolxoziş pravlenno kolə vistənə Klîmov vəslisə uzałə.

Starcev.

„Pyr vaitən“

—Pocta, pocta, Juşva-pocta, şetə təpət Kupros.

—A kin te?

—Rajispolkomlən sotrudnik.

—Kupros. Oz tuj, vaitən, norovitəs.

—Set Arxangel'sk.

—Baitən

—Timina

—Baltən

Eta kuz lun koran, koran şelsovettez, telefonişka Çeçulinə pyr vistənə vaitən, a açs kylə kinlə-kə vistənə „Da no nija, pej sadbez-ni bibrisə, as norovitəsə, me kət nevna soççisəsə“.

Ne etpyr ni vəli vistənəm poctaen zavedujussəjle jort Batalovalə, no Batalov kyz vüttə oz i kuy. M. S.

Vinçikəj oblaşı „Komintern“ nima kolxoziş ob-suzdajtənə vil Konstituция proek.

Şelkorrez gizən

İliçovskəj kolxoziş kvaşət brigadais brigadir Roçev užunnez gizə sojəsə. Sojəsə əməkdaş təpət vələn vylə gizəbilsə.

1,5 užunən, a inkaeslə—0,75 užunən.

Kolxoziş predsedatəl Kuzminka dolzon proveritnə kyz Roçev vələ vylə gizəbilsə BRAZKIN.

Telegaez eməs, a vetylənən şemən

Devinskəj kolxoziş kvaşət (Trapeznikovskəj şelsovet) telegaez, a vetylənən şemən. Vədəs etna telegaez çukərtəməsə kuzneca da kuylənə kuzgozum-ni. Kuznecə Sypicin

malinalə, a kolxoziş predsedatəl Viləsov aslas nərovotlivoşşən oz vermb zastavitnə kuznecəsə remontirujtə telegaez.

Tədiş.

Кино театр „Пролетарий“

На днях ожидает звуковой художественный фильм по произведению писателя Авдеенко

„Я люблю“

Картина рассказывает о тяжелых условиях шахтеров в старом дореволюционном Донбассе. Здесь в обстановке жестокой эксплуатации, в обстановке унижения человеческой личности, в голода и нищете начинает свою жизнь честная, трудоспособная семья шахтера Остапа. Остап, его жена, его дети—все они верят и надеются завоевать свое счастье, построить радостную и счастливую жизнь.

Картина показывает как одна за другой рушатся мечты этих людей о счастье, как постепенно растет и крепнет революционное сознание шахтеров, гибнет вера в „справедливость“ и „милосердие“ хозяев и становится ясным путь борьбы за свое освобождение.

Рушится слепая вера и шахтера Остапа в свое счастье, вера в своего хозяина. Остап вместе с другими шахтерами вступает на путь действительной борьбы за освобождение.

В магазине Когиза

Отделения магазина когиза (Кудымкар, Юсьва, Кочево, Носа, Гайны.) покупают подержанные стабильные учебники, а также продают для начальных, и неполных и средних школ.

Просьба ко всем учащимся и родителям обращаться в магазины когиза.

Когиз.

Утерянный ордер за № 055436 на сданный хлеб в загот зерно Зюльганов- ским колхозом Сервинского сельсов. считать недействительным.

Otvetstvennəj redaktor S. G. Nefedjev